

יביע אומר - הר גילה

מטות | גליון 310

כד' תמוז תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש שבת	מוצ"ש	מוצ"ש ר"ת
19:28	20:18	21:12

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שלימ"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואת- דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לידה קלה- נועה בת יונבר | לע"ז- אהרון בן שירין, שמחה בת ראושנה | יונג הנן-חומר בן מול. ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת- בשמים להבדלה:

א הטעם שמברכים על הבשמים בהבדלה של מוצאי שבת, לפי שכל אדם מישראל זוכה לנשמה יתירה בשבת, "כל איש לפי מעשיו", והיא מסתלקת במוצאי שבת ונפשו של אדם עגומה עליו, ולכן מברך על הבשמים ומריח בהם כדי שתתיישב דעתו עליו. [ובכל ראשי חודשים, וימים טובים, ובשבתות, ויום הכיפורים, ובחול המועד, יש תוספת נשמה יתירה, כל יום לפי דרגתו, ובשבת דרגת הנשמה היתירה, גדולה הרבה, כמו שיש דרגות שונות בענין השארת השכינה]. (שם עמוד תי"ט, תכ"א).

ב אין מחזרים על הבשמים לברך עליהם במוצאי שבת עם ההבדלה, כדרך שמחזרים אחר המצוות, אלא אם אין לו "בשמים" יברך ברכת ההבדלה בלי בשמים, והוא הדין לברכת "מאורי האש", שאם אין לו אור אינו צריך לחזר אחריו, אלא יברך ברכת ההבדלה בלי ברכת מאורי האש. (שם עמוד תכ"ב).

ג אין מברכים על בשמים של בית הכסא, שאינם עשויים לריח טוב, אלא להעביר הריח הרע. וכן אין לברך על בשמים הנתונים למעלה ממטות של מת. ולא על בשמים שבמסיבות של עובדי כוכבים. (שם עמוד תכ"ב).

ד צלוחית של בושם, אחר שהורק ממנה הבושם, אף שיש בצלוחית ריח טוב אין מברכים עליו. וכן ריח טוב שניתן בתוך הטבק, אין מברכים עליו. וכן בשמים שעל אישה שהיא ערוה אין לברך עליהם, ובשמים של אשתו נדה בכלל זה. (שם עמוד תכ"ב).

ה נהגו לברך על הדס עד כמה שאפשר. (וע"ע במש"כ בס"ד בתורת עובדיה (עמוד קנ"ג) בענין הדס משולש ועוד) (שם עמוד תכ"ד).

ו מי שאינו מריח, פטור מברכת הבשמים, ואינו מברך על הבשמים אלא אם כן להוציא בני ביתו הקטנים, כדי לחנכם במצוות. (שם עמוד תכ"ה).

ז אף האבל ל"ע מברך על הבשמים במוצאי שבת בברכות ההבדלה. וכן המנהג פשוט. (שם עמוד תכ"ה).

הלכות ברכת בורא מאורי האש

א במוצאי שבת מברכים על נר "בורא מאורי האש" בברכות ההבדלה, לפי שהאור נברא ע"י אדם הראשון במוצאי שבת, ואין מחזרים אחריו כדרך שמחזרים על המצוות, חוץ ממוצאי יום הכיפורים שמצוה לחזר אחריו. (שם עמוד תכ"ז). וע"ע חזו"ע ימים נוראים עמוד ש"פ.

ב אף הנשים חייבות לברך ברכת "בורא מאורי האש", עם ברכות ההבדלה וכן המנהג. (וראה לעיל סימן ח"י הל' ג'). המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את

הרב יגון ניסן שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

אצירת נשים פתוחה

יום שבת

יום שישי

07:45 שחרית ודרשה הרב

19:15 שיר העירים

16:00 תהילים לילדים

19:28 מנחה

16:30 שעור תורה עם הרב

קבלת שבת ודרשת הרב

בבית הכנסת 'יביע אומר'

ערבית

18:00 מנחה ואח"כ סעודה שלישית

22:00 שעור תורה

בבית הכנסת יחד עם הרב

עם הרב בבית הכנסת

19:40 שעור תורה עם הרב

20:10 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

תושבי הר גילה והסביבה הגאון הגדול

הרב זמיר כהן שליט"א

מגיע לבית כנסת 'יביע אומר' הר גילה

יום שני כו' תמוז (25.7.22) בשעה 20:30

כניסה חינוג | ניבוד קל

בשבת הבאה יתארח הרב משה פנחס שליט"א

'להיזהר עם הדיבור'

אמרו רבותינו: שלש הפטרות קוראים בשלושת השבתות של ימי 'בין המצרים' לפני תשעה באב, והם הנקראים 'תלתא דפורעניא'. הראשונה היא 'דברי ירמיהו'. והשניה 'שמעו דבר ה', והשלישית 'חזון ישעיהו'. ואומר **רבי יהונתן איבשיץ** זצ"ל על הפטרות הללו שהן באות לומר לנו מה עלינו לתקן. שלשת סוגי החטאים שנכשלים בהם ביותר, והם החטאים שנעשים ע"י: האוזנים, הפה והעיניים. לכן בתחילה אנו קוראים "דברי ירמיהו" – לרמז שיש לתקן את הדיבור. לאחר מכן "שמעו דבר ה'" – לתקן את עיני השמיעה. והפטרה השלישית "חזון ישעיהו" – עניין "הראייה", להסתכל רק בדברים טובים, ולא במה שאין העין צריכה לראות. ומוסיף על כך **רבי שמשון מאוסטרופולי** זצ"ל: שלשת האיברים הללו הם איברים שכל אדם תלוי בהם. הפה: "ויהי האדם לנפש חיה" – מהו "לנפש חיה"? אומר התרגום "לרוח ממלאך". שהוא כח הדיבור ההופך את האדם לאדם. האוזן: נאמר בדיני היזק: "חרשו, נתן לו דמי כולו" (בבא קמא פה ע"ב). מדוע? משום שחרש חשוב כמת. העין - אף על סומא נאמר שחשוב הוא כמת. לכן שלושת האיברים הללו עיקריים הם באדם, ועל הזהירות בהם יש לשים את הדגש. וזה שמתריעים לנו בהפטרות הללו: "שמעו", "דברי" ו"חזון"!

פרשתנו עוסקת בענייני "נדרים ושבועות", ומזהירה את הנודר לעמוד בדיבורו, כפי שנאמר (ל', ג'): "איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו, לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". כי הנודר ואינו משלם - גדול עונו מנשוא, כפי שאמרו רבותינו (שבת לב:): "בעוון נדרים, אשתו ובניו של אדם מתים" חלילה. והנודר כאילו בנה במה, והמקיימו - כאילו הקריב עליה קורבן, ונקרא "חוטא", והוא שאמר **שלמה המלך** החכם מכל האדם (קהלת ה', ד'): "טוב שלא תידור משתדור ולא תקיים". ולכן מזהירה התורה שהאדם ישמור מוצא פיו, כמו שנאמר: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". שהרי מצויים אנשים ונשים שנודרים לפני התיבה ואינם משלמים, וגורמים מיתה לבניהם ומאבדים מעט מצוות שבידם. ולא רק כשנודרים בפירוש, אלא אף אם אומרים לעשות מעשה טוב, או שנהגו מנהג טוב ולא התנו באמירת בלי נדר, נשארים בחיוב! לכן הנדרים והשבועות הם מההלכות החמורות ביותר, ודווקא בהם יש פרצה נוראה. יש כאלו שעל כל דבר, קטן כגדול, בכל ויכוח ושיחה, ניתן לשמוע מפייהם: "בחי שכך היה", או חמור ונורא לאין ערוך "בחי-השם"! וכמה נורא החטא, וכמה איום העונש, הרחמן ישמור ויגן!

ומסופר (כתובות עז:): שכאשר הגיע זמנו של **רבי יהושע בן לוי** להפטר מן העולם, הגיע אליו מלאך המות כשסכינו שלופה בידו. ביקשו רבי יהושע להראות לו ברגעיו האחרונים את מקומו בגן עדן. הסכים לכן מלאך המות. בדרך אמר לו רבי יהושע שישאיל לו את סכינו כי הוא מתיירא ממנו, ונתן לו את הסכין, כשהגיעו לגן עדן הגביה אותו מלאך המוות והראה לו את

השקפה יהודית- הרב אהרון קצין

'סיפור לשבת'

הגה"צ ר' **יענקל'ה גלינסקי זצ"ל** מספר בספרו **'ההגדה'** סיפור נפלא: גיס, **רבי זלמן אסטולין**, שבע מרורים במשך שנים ארוכות בסיביר הקפואה, תרתי משמע, קור עז וכפור רוחני נורא. בכל כוחו שמר על יהדותו, סבל רב סבל על שמירת המצוות, אבל יחיד היה, בודד. בלא מניין בחול ובשבת, במועד ובחג, בראש השנה וביום הכיפורים. עזר ה', ונחלץ מעמק הבכא, הגיע אליו מדדה על קביו. כמה שמח היה להיות בין יהודים, שומרי תורה ומצוות! בשבת בבוקר הלכתי עימו לתפילה. 'אח', תפילה במניין, ברוב עם, עיניו נצצו. חקר, וסיפורתי לו שיש ב'לדרמן' מניין ותיקין, ובעודם מתפללים מתארגן ב"בית שני" מנין נוסף, ותוך כדי כך מתחילים להתפלל למעלה, וכשהמנין הראשון מסתיים מתחיל מנין נוסף, **עיניו ברקו**. התפילה הסתיימה ופניתי לחזור לביתי, ביקש רשות להישאר עוד קצת, לחוות את התפילה, הוא כבר גיע, יודע הוא את הדרך... טוב, בינתיים אקדש ואלמד מעט.

וברוך ה' אני מספיק ללמוד דף, ושניים, ושלושה, ורבי זלמן איננו. אני דואג, ככלות הכל זר הוא בעיר, ומדדה על קביו. אולי איבד את הדרך, מי יודע היכן אמצאהו. קודם כל, נלך לבית הכנסת. כשהגעתי לשם, שאלתי אנשים אם ראו את ר' זלמן, וכיוונו אותי למעלה, בקומה העליונה. עליתי, והנה הוא לפני. מסמך לי בידו שאמתיק, עוד מעט. מה יש? מה קרה? המתנתי לצידו עשרים דקות, רק אז קם וחסן את קביו. "מה מעשיך כאן", שאלתי.

אמר: "אתם כמו עכבר השוכב על ערימת דינרים, רואה בהם מזרון שאינו נוח, ואינו מבין איזה אוצר מונח תחתיו..." כבר שעה ארוכה - הוא מספר לי - שהוא מדלג ממנין למנין. לענות עוד אמן, עוד אמן יהא שמייה רבה, עוד קדושה, **אלו אוצרות!** מוכן הוא לשהות כאן עוד ועוד! שנים היה מנותק ברעב רוחני ושיממון ה' ישמור, וכעת כזה שפע, כזה גודש, איך אפשר להתנתק?! ונזכרתי אז במה שאמר **רבי אליהו לופיאן זצ"ל** בשם הסבא מקלם זצ"ל, כי העולם הזה נברא עבור תכלית מרכזית אחת ויחידה: "כל מה שברא הקדוש

מקומו. קפץ רבי יהושע ונכנס לשם בעודו חי. אחז המלאך בשולי גלימתו וניסה לעצור בידו, ואז נשבע רבי יהושע שלא יצא משם. אמר הקדוש ברוך הוא: שיבדקו את רבי יהושע אם חזר פעם משבועתו, אז גם עתה יחזור משבועתו וימסר ביד המלאך, ואם לא חזר אף פעם משבועתו ישאר חי בגן עדן. בדקו במעשיו של רבי יהושע ומצאו שמימיו לא עבר על שבועה, אלא שמר תמיד כל מוצא שפתיו. וכך זכה להכנס ח"ל את גודל שכוונו של אדם היתה שליטה עליו. למדנו מדברי הגמרא ח"ל את גודל שכוונו של אדם שנהרג משבועות שוא ומהתרת השבועה, שזכה רבי יהושע להכנס חי לגן עדן, ועל כן חובה קדושה מוטלת על כל אדם לשמור פיו ולשונו מדיבורים אסורים ושבועות שוא.

בוא וראה עד כמה חמורה שבועת שוא, אמרו חז"ל (שבועות טז:). שכאשר אמר הקדוש ברוך הוא "לא תשא את שם ה' אלוקיך לשוא" נזדעזע כל העולם כולו, ואפילו להשבע באמת בבית דין כשהוא מוכרח להשבע, שלדעת הרמב"ם הוא מתרגל מצוות שכתוב "ובשמו תשבע", אבל אמרו רבותינו: "את ה' אלקיך תירא", שתהיה כאברהם ויוסף ואיוב שנאמר בהם: "ירא אלוקים". "ואתו תעבוד" שתהיה כמשה עבד ה', "ובו תדבק", אז "ובשמו תשבע". אם יש בך כל המידות האלה - יש לך רשות להשבע בשמי, ואם לאו - **אין לך רשות להישבע בשמי אפילו על האמת!**

ובאמת עד כה דיברנו בהיזהרות משבועה וכו'. כל דבר בעבודת השם צריך חיזוק ואפשר לומר שאנשים משתדלים להיזהר בכך. אבל יש לעורר ביותר שמלבד זאת ישנם דיבורים האסורים, או כל מיני התבטאויות שיוצאות לאדם בלי משים לב בשעת כעס או בשעה שהוא רוצה לכפות את דעתו (בבית, בעבודה וכו'). ואפשר לומר אולי, שהדיבור הוא תחילת "גלגול" כדור השלג לקראת המריבה שמתפתחת. ולכן כל אחד יחזיק בדברי חז"ל "סייג לחוכמה שתיהק", "לא מצאתי לגוף טוב אלא השתיקה", לענווים יתן חן". אעפ"י שאולי רצונו לא יתקיים, אבל רצונו של הבורא יתקיים בכך שלא תרבה במחלוקת והמריבה, זוהי עבודת השם פנימית ואמיתית שהרי אף אחד לא יודע, שבעצם בשתיקה שלך אתה עושה עבודת מידות וזוכה לקרבת השם.

ועוד פעמים יש שהאדם מדבר לשון הרע בתוך ביתו יחד עם בני משפחתו על אשר קרה איתו במהלך היום, בהודעות בטלפונים או "בשולחן שבת" וכו'. מלבד האיסור החמור של לשון הרע האדם לא שם לב שהוא בעצם "מחנך" את בניו ובנותיו לדבר לשון הרע. ועוד הוא מלמד אותם שכך "ראוי לפתור בעיות", צריך להתעורר על כך, אלה הם "הכלים" שילדיו יוצאים איתם לכל סיטואציה בחייהם, בזוגיות, חינוך דור הנכדים, קשרי חברות, ועבודה וכו'. נדמיין מצב הפוך- בו ראש המשפחה עוצר ומחליט להנהיג דרך אחרת. גם אם הוא מרגיש "ניפסד" הרי הוא מרוויח את עבודת השם וחינוך ילדיו. ובעז"ה יראה ברכה. **שבת שלום.**

ברוך הוא בעולמו **לא בראו אלא לכבודו**, שנאמר (ישעיהו מג, ז) "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו, יצרתיו אף עשיתיו" (סוף אבות). והיינו שיכירוהו ויאמרו **"ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו"**

לפיכך, אמר ה'סבא מקעלם', כדאי היה לברוא את העולם כולו, ולהחיותו ששת אלפים שנה, כדי שבמהלך כל ימות עולם יהיה ולו אדם אחד, שפעם אחת בחיים יאמר: **"ברוך הוא וברוך שמו"** כי בפעם אחת כבר התקיימה מטרת הבריאה, שהופק ממנה כבוד שמים!

והוסיף: ואלף **"ברוך הוא וברוך שמו"**, אינם שווים לערך **"אמן"** אחת! ואלף אמנים, אינם שקולים ל'אמן יהא שמייה רבה' אחד! וסיים: ואלף "אמן יהא שמייה רבה", אינם שקולים למילה אחת של תלמוד תורה!

מסיים רבי יענקל'ה בכאב: אני נתקל בבני ישיבה קודרים ומיואשים. מדוע, כי אינם מבינים את שיעורו של 'ראש הישיבה', אינם יודעים את הסוגיה על בוריה, מביטים הם בקינאה על המוכשרים והמצליחים, המשוננים והמחדשים. איי, כעכברים הרובצים על דינרי הזהב...

היש לכם מושג בערכה של **מילה** בתורה? נתחיל מ'**בראשית**', כמה יהודים בעולם יודעים לקרוא באותיות רש"י? כמה יהודים בעולם יודעים מה כתוב בחומש? כמה יהודים יודעים מה היא שמייה רבה, שנים מקרא ואחד תרגום, ושומעים קריאתם בבית הכנסת בציבור?!

וכמה פתחו גמרא, ויודעים מה היא "בבא מציעא", מהי צורתה של שמועה?! שלא נהיה כפויי טובה, קודם כל נאמר **"אשרינו מה טוב חלקנו מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שאנו מעריבים ומשכימים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואומרים פעמיים באהבה, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד"!!** קודם כל, וראשית לכל, נודה על כך שאינו בסיביר הקפואה... כמה אחים רבים קפאו שם למוות. ואנו, בחסדי שמים, גם "אמן", וגם "אמן יהא שמייה רבה", וגם "מילה של תלמוד תורה"... **אשרינו! חזקו ואמנו.**

'השפעה'

משה רבינו מצווה באמצעות הכהן לחיילים השבים ממלחמת מדין עם השלל להכשיר את הכלים. לא ניתן להשתמש בשלל כפי שהוא אלא יש להכשיר את כלי האוכל והכללים הם כי דבר שהדך לבשל או לטגן בו עם נזלים הכשרתו בהגעלה במים רותחים. דבר שהשימוש בו ישירות מעל האש ללא נזלים מצריך ליבון. דבר שהשימוש בו בקר בלבד מצריך שטיפה והדחה. בנוסף לאלו כלי מתכת או זכוכית שהיה של גוי ועבר לרשות יהודי, צריך טבילה במקווה.

לכאורה מה הבעיה להשתמש בכלי לא כשר ?

מה כבר מעלה או מוריד אם היה או לא היה שימוש בכלי.

התשובה היא כי כל דבר סופג מן הסביבה. ככל שהסביבה תהיה חמה או חריפה, כך יספוג הכלי יותר.

גם האדם מושפע מהסביבה. אמנם ככל שחבריו יהיו חכמים יותר או נלהבים יותר ו"חמים" יותר על רעיון מסוים, כך ישפיעו על הסביבה. ובדיקת כמו הכלי ספג טעמים ויוציא אותם בתבשילים הבאים.

כך גם כאשר האדם סופג, הוא גם יוציא זאת בהמשך. והדבר ישפיע על מבטו על החיים.

מסופר על יהודי אחד מהמשכילים שהוציא ספר קודש. וביקש הסכמה מרבי חיים סולובייצ'יק מבריסק.

רבי חיים לא הסכים לתת לו הסכמה בשום פנים ואופן.

שאל אותו המשכיל: כבוד הרב. אפילו אם אינך מוכן לסמוך על דבר שאני כותב מדעתי משום שאינך מסכים עם דעותיי.

ניחא כאשר אני כותב דבר חדש. אך כאן כל מה שעשיתי זה תרגום הדברים של חז"ל לשפת המדינה. ומדוע לא תתן הסכמה לספר ?

ענה לו רבי חיים: גם בשר כשר המבושל בכלים שאינם כשרים, הופך ללא כשר. לא יכול להיות שלא תהיה השפעה של הדעות על אופן התרגום.

כל מה שאנו סופגים, ישפיע בהמשך. סיפור ידוע הוא על אדם שהלך ברחוב עם כוס קפה בידו. לפתע נתקל בו מישהו והקפה נשפך.

בעל הקפה פנה בטרוניה אל מי שנתקל בו ואמר: בגללך נשפך לי הקפה. אותו אדם שנתקל ענה מיד: בגללי נשפך. הקפה בגללך.

בעל הקפה תמה: מה הכוונה הקפה בגללי?!
ענה לו אותו אדם: בגללי נשפך מה שהיה בכוסך. במקרה מילאת אותה קפה. אם היית ממלא מים, היו נשפכים מים.
מה שהאדם ממלא בעצמו, זה מה שישפך החוצה.
ככל שנכנס לעצמנו יותר ויותר דברי תורה ודברים טובים, כך נזכה שנשפיע על הסביבה תורה ומעשים טובים.
עופר היה רגיל לשוב מהעבודה לביתו עייף ועצבני.
הוא לא היה מרוצה בעבודה ואת התסכול מן העבודה היה מוציא בבית.
בשלב מסוים החליטה אשתו אודליה כי אינה מוכנה עוד לשאת זאת.
הודיעה לו כי יש בידו שתי אופציות. האחת לדאוג שיהיה לו טוב בעבודה. לא משנה אם יחליף עבודה או ילמד ליהנות ממנה. והאופציה השנייה, לא להוציא את התסכול בבית.

מכיוון שעופר הבין שאודליה רצינית ומוכנה אף להיפרד מחמת הדבר, החליט לשאול מה ניתן לעשות.

ראשית, הבהרתי לו כי האופציה השנייה לא באמת קיימת.

אדם שיושב ובמהלך תשע שעות העבודה ממלא את עצמו תסכול, אין אפשרות שהדבר לא ישפיע עליו בבית.

זה כמו חבית חומר נפץ. אם יהיה ניצוץ הכי קטן, הכל מתפוצץ.

לכן, יש לבדוק את האפשרות הראשונה.

האם יש אפשרות לעבור לעבודה מעניינת יותר ופחות מתסכלת?!

כאשר ענה כי אינו רואה אפשרות כזו באופק, החלטנו שהוא ימלא את עצמו במטען טוב.

מכיוון שיש לו אפשרות לשמוע הרצאות תוך כדי העבודה, סיכמנו שישמע הרצאות שיגרמו לו לחוש שמחה. בין אם הרצאות על הכרת הטוב או סיפורים אישיים.

כך שבמהלך העבודה הוא יאגור בעצמו רגשות של הודאה ושמחה. וכאשר ישוב הביתה אין ספק שהגישה תהיה שונה.

הזהרתי אותו שלא יצפה לתוצאה מיידי. אך למרבה הפלא, כבר בתום שבועיים אודליה אמרה לו כי היא חייבת לציין שחל בו שינוי משמעותי.

והרבה יותר נעים להיות בקרבתו. שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: אדי שכר את עמירם שהוא קבלן שיפוצים קטנים לשפץ את חנותו שיפוצ קוסמטי קל החל מתחילת השבוע הבא.

סוכם על מחיר ומהות העבודה.

במהלך השבוע בעקבות קצר חשמלי נשרפה החנות כמעט כליל. וכעת היא זקוקה לשיפוץ יסודי. ואין טעם בשיפוץ הקוסמטי המדובר.

עמירם תובע את שכרו. לטענתו הוא מוכן לשפץ כמסוכם. וזו בעייתו של אדי.

אדי טוען שקרה אונס לא מחמתו ולכן אינו צריך לשלם.

מה הדין?

תשובה: במסכת בבא מציעא מובא כי אדם השוכר פועל ואירע אונס ומחמת כך אין צורך עוד במלאכת הפועל. אזי ההפסד של הפועל. אלא אם כן היה ידוע לבעל הבית כי עתיד לקרות אונס זה.

וכן פסק הש"ע בחושן משפט סימן שלד סעיף א: "השוכר את הפועל להשקות השדה מזה הנהר, ופסק הנהר בחצי היום, אם אין דרכו להפסיק, או אפילו שדרכו לפסוק והפועל יודע דרך הנהר, פסידא דפועל, ואין בעל הבית נותן לו כלום, אף על פי שגם בעל הבית יודע דרך הנהר. אבל אם אין הפועל יודע דרך הנהר, ובעל הבית יודע, נותן לו שכרו כפועל בטל. הגה: וכן בכל אונס שאירע לפועל, בין ששניהם היו יודעין שדרך האונס לבא או ששניהן אינן יודעין, הוי פסידא דפועל. אבל אם בעל הבית יודע והפועל אינו יודע, הוי פסידא דבעל הבית" ע"כ.

זאת אומרת כי אם האונס לא היה צפוי. ההפסד לפועל.

ובנ"כ על השולחן ערוך כתבו להלכה שאין הבדל בין פועל שעובד לפי שעות לקבלן המקבל גלובלי.

לפיכך, אין אדי צריך לשלם לעמירם מאום. שבת שלום.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

1. באילו פרשות בתורה נזכרים כל מועדי השנה? **תשובה**- בפרשות פנחס ואמור.

2. מי היה צלפחד בן חפר? (שבת צ"ו:) **תשובה**- לפי רבי עקיבא=מקושש העצים בשבת שנסקל. לפי רבי שמעון= אחד מהמעפילים.

3. כמה ילדים היו ל: א. בנימין? ב. דן? **תשובה**- לבנימין עשרה ילדים ולדן ילד אחד בלבד ולמרות זאת שבת דן היה גדול במספרו משבט בנימין.

4. "קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו". כיצד מפרש רש"י כינוי זה? **תשובה**- איש אשר יוכל לפעול כנגד רוחו של כל אחד, מנהיג שיכול לגשר בין דעות שונות.

5. "ונתת מהודך עליו". למה נמשלו משה ויהושע? (עיין בבא בתרא ע"ה.) **תשובה**- נמשלו לשמש וירח: "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה"

חידה

1. "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב". איזו

מידה כנגד מידה יש בעונש זה? (רש"י)

2. על מה נאמר בפרשתינו: "זאת חוקת התורה?"

3. איזו הלכה נלמדת מהפסוק: "כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש?"

4. כיצד נקראים התכשיטים באיברים הבאים:

א.יד ב.רגל ג.אף?

5. מי אמר למי: "והייתם נקיים מה"

ומישראל?"

מפגים אהפת ח'נמ

גמ"ח יביע אומר

השאלת ציוד לכל אירוע

השאלת ציוד רפואי

אור- 0502052455

חברי הקהילה שואלים

בזמן שהחמה בתגבורת) הובא בשר'ע [אר"ח סי' תקנ"א ס"ח] וכתב הרב הקדוש רבי שמשון מאוסטרופולי ז"ל (שהיה מגדולי המקובלים לפני כארבע מאות שנה) על מה שנאמר בשליחות המרגלים, "והימים ימי בכורי ענבים" [במדבר י"ג כ], שבאותיות אשר הם בכורים וקודמים לאותיות ענבים הם אותיות שם הס"מ כי אז שליטתו בר מינו, שזמן הליכתם של המרגלים היה בתמוז ואב בין המצרים כידוע [תענית כ"ט א'] ולכן כדאי להשתדל גם שלא להתעסק בדיון עם גויים בזמן זה, וכמו שכתב בספר המנהגים (טירנא) חודש תמוז "באיכה רבתי כתוב שצריך לזהר מ"ז בתמוז עד ט' באב שלא לילך יחידי מ'ז שעות עד ט' שעות. ואין להכות אפילו הרב לתלמידו אפילו ברצועה (וודאי שהיום יש להמנע כלל ועיקר מזה בכל השנה, כי גערה מועילה במבין יותר מלהכות כסיל מאה פעמים ויותר יש להחמיא לילדיו ותלמידיו ובה מקרבם כפל כפלים) לפי שהן קטב מירי שולט וסכנה יש בדבר שנאמר כל רודפיה השיגוה בין המצרים, ויהודי שיש לו דין עם גוי בימים אלו ישתמש ממנו כי מזלו הורע בזמן זה.

ג. ראה מה כתב רבנו החיד"א בשם הגדולים מערכת ספרים אות ק' "ודע כי בארץ הקודש לא נמצא איש מפפקק על שום דבר תורה ועל דברי רבותינו ח"ו והכל מתאבלים על החרבן בעוונותינו הרבים ומתאמצים לומר כל לילה תיקון חצות שסידר רבינו האר"י זצ"ל. ויש חבתי אנשי חיל שקמים מבתיהם כל לילה בחצות למדרש קדוש ואומרים תיקון חצות וקני"ת סופרים תרבה הן נותנין אונ"ן תאניה ואניה. ומרגלא בפומייהו דרבנן אשרי כל חוצ"י לומר תקון חצות הנז'. ובימי בין המצרים בבית הכנסת הגדולה וקהילות קודש תלמוד תורה נאספים ביום קהל גדול ומקוננים ובוכים בכל יום כמצות רבינו האר"י ז"ל. וכמה פרישות נהגים הת"ח בימי בין המצרים ככל חומרות הנמצאים בספרים ויותר ויותר.

ד. כתב הבעל שם טוב הקדוש במגילת איכה על הפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים". מפני שימים אלו הם ימי השבירה, וסיטרא אחרא רחמנא לצלן גובר, ומי שמתחזק בה' בימים אלו ומתגבר על היצר הרע, ומפשפש במעשיו, ובפרט בקדושת יסוד הקדוש, משיג השכינה ביותר בימים אלו, וזה ברור למי שמשגיח בזה בימים אלו, וזה גם כן פירוש אם תוציא יקר מזולל וגו' (ירמיה ט"ו, ט): (זכרון שמואל פרשת פינחס).

ועוד שבימים אלו נוהגים לומר אחר חצות היום תיקון רחל ועוד קינות נוספות וגם בשנת השמיטה שאין אומרים בארץ ישראל תיקון רחל כל השנה, בימים אלו בצהרי היום אומרים אותם כיוון שאינם מדין תיקון אלא קינות והתאבלות על חרבן המקדש, וכל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבנינה.

וכן צריך לדעת שכיוון שימים אלו הם ימי צער, הקב"ה ישתבח שמו, קרוב מאד לעם ישראל, שנאמר עימו אנוכי בצרה ובכל צרתם לו צר, ואמר רבותינו על הפסוק "כל רודפיה השיגוה בין המצרים, שכל רודפי ה', כלומר מי שמבקש קרבת ה' יכול להשיגה בזמנים הללו של בין המצרים.

מקורות והוספות: א. כתב בבית יוסף אורח חיים (סימן תקנא אות י"ז) מצאתי בתשובה אשכנזית (שר"ת מהר"ל סי' לא) שהביא בשם ספר חסידים שלא לברך ברכת שהחיינו בשלושת שבועות הללו, והטעם שאין יוכל לומר שהחיינו לזמן הזה, וזהו זמן מר ונמהה, בין פורענות י"ז ותמוז לחורבן המקדש, וביאר הב"י שדווקא על פרי חדש או בגד חדש אין לברך שהחיינו, כיון שאפשר לאכול או לקנות הפרי אחר תשעה באב, אבל אם נזדמן פדיון הבן וכדומה בין המצרים מברך שהחיינו. ומרן השלחן ערוך (סי' תקנ"א סעיף י"ז) כתב בזו הלשון: "טוב להזהר מלומר שהחיינו בימי בין המצרים על בגד חדש או על פרי חדש, אבל על פדיון הבן מברך שהחיינו ולא יחמיץ המצוה שבאה לידו". ורבינו האר"י ז"ל בשער הכוונות (דף פ"ט ע"ב) כתב: שאסור לאכול פרי חדש או ללבוש בגד חדש בבין המצרים כדי שלא יצטרך לברך עליהם שהחיינו, ואפילו בשבתות שבתוך ימי בין המצרים יש להחמיר. וכן פסקו רבנו החיד"א בשר"ת חיים שאל (סי' כ"ד) ועוד. ובספר מטה משה (סי' תרצ"ז) כתב, שהמיקל לברך שהחיינו בשבתות שבינתיים לא הפסידו וכן כתבו עוד רבים מרבותינו האחרונים והסיק רבנו הגדול בתשובה שלענין הלכה היות ואין דבר זה אסור מדין התלמוד, ורק החסידים הקדמונים היו נמנעים מזה, כמו שכתבו בספר חסידים והכל בו, וגם מרן השלחן ערוך כתב זאת בלשון טוב להזהר, ולא בלשון איסור אם כן משמע שדעתו שאין בזה אלא חומרא בעלמא, לכן אין להחמיר בזה בשבתות שבתוך ימי בין המצרים, בפרט שיש בזה עניין של עונג שבת.

ב. במדרש כתוב [איכה רבה פ"א כ"ט] שלא ללכת יחידי בימי בין המצרים מן שעה ד' ביום עד שעה ט' (היינו

בהיות ואנו בתוך תקופת ימי בין המצרים, נבוא לבאר מה מהות הימים הללו ומה נוהגים בהם?

שלושת שבועות אלו מ"ז בתמוז עד לתשעה באב, יום חורבן בית מקדשנו ותפארתנו מכונים "בין המצרים" על שם הפסוק במגילת איכה (איכה פרק א' פסוק ג'): "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", שאלו ימים שבין י"ז בתמוז שארעו בו חמשה דברים קשים, ומהם שנפרצו החומות לבין יום החורבן יום תשעה באב, ובימים הללו נהגו שלא לברך ברכת שהחיינו על פרי חדש או בגד חדש, ובשבתות שבימים הללו נחלקו רבותנו האם מברכים שהחיינו ומרן רבנו עובדיה זצוק"ל פסק שיכול לברך שהחיינו בשבת, וכמו כן מי שברך כבר על פרי חדש את ברכתו ובה לאכול או שחייב ללבוש בגד חדש וכדומה יכול לברך שהחיינו גם בימי החול, שאין זה איסור גמור אלא שצריך להזהר בזה לכתחילה, כי לא נכון לומר שהחיינו לזמן הזה בימים קשים אלו.

כמו כן בימים אלו ראוי להיזהר יותר בדברים שיש בהם סכנה, כיוון שהם ימים שח"ו מוכנים לפורענות, וכן צריך להזהר ביותר ממחלוקת ומשנאת חינם, ואם יש לו דבר על חברו ילך ויפייסו כי בעוון שנאת חינם נחרב ביתנו ותפארתנו ואין נוכל לחזות בבית המקדש שהוא חרב ושועלים הלכו בו ונמשיך ח"ו בשנאה ומחלוקת שהם מעכבים הגאולה ולכן בכל דבר יש להעביר על מידותיו ולפייס חבירו וישאל חכם שיורה לו הדרך בזה שיצר הרע מפתה האדם לומר שהוא צודק ומשדל אותו לעשות פילוג.

וכן נהגו בימים הללו שלא לשמוע כלי זמר, וצריך לידע שמן הדין היה ראוי לאסורם בכל השנה כולה מחמת תוקף החורבן ומ"מ נהגו בכל השנה להקל לשמוע כלי שיר דרך רשמקול וכד' אבל בימים הללו יש להחמיר ביותר, ובאם ח"ו סובל מפחדים או מעצבים נפשיים ישאל חכם ויוכל להקל בזה, וודאי שמה שאנו מדברים זה בשירי קודש שירים ותשבחות לה' יתברך, אבל ודאי וודאי שאסור לשמוע שירי עגבים שאין בהם לא טעם ולא ריח, שירי עצבות ואיבוד הדעת, ריקים מתוכן, גיבובי מילים מחוברים בלי קשר ואין להם תועלת לנשמה כלל ועיקר אלא להפך.

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

א מצוה מן המובחר לברך על אבוקה של אש. [ונר שיש לו שתי פתילות (או כשמחזיק בידו ב' נרות) נחשב כאבוקה, והיכא דאפשר טוב שיהיו מדובקים יחד. (א"ה: לכאורה היינו שאורותיהם יהיו מדובקים. וע"ע לג"ע הבא"ח זיע"א (בפ' ויצא הלכה ט"ו), שכתב שיקח שתי נרות שעוה קלועים יחד, כיער"ש. וע"ע במש"כ בס"ד בתורת עובדיה עמוד קנ"ה). וכן מנורת נפט שהפתילה עבה, וכיער"ש. (שם עמוד ת"ל).

ד נהגים להסתכל בכפות הידים, ובצפרנים, כדי שיוכל להינות מן האור, וכיכר בין הציפורן לבשר. והאר"י זצוק"ל זיע"א היה נוהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנית אל תוך כפו הימנית, והאוגדל מכוסה תחתיהם, והיה נכפפים כנגד פני האדם המברך, והיה נכפפים גם כן לפני הנר. (שם עמוד תל"א).

ה אין מברכים על הנר עד שיאותר לאורו, דהיינו שיהיה סמוך לנר, בכדי שיוכל להבחין ולהכיר בין מטבע של מדינה זו למטבע של מדינה אחרת. [ואין צריך שישתמש לאורו ממש, אלא כיון

לעילוי נשמת מתים, וכן נר שמולכים אותו לפני המיטה, לכבוד המת, אין מברכים עליו. (שם עמוד תל"ד).

ח סומא אינו מברך בורא מאורי האש, ונכון מאוד שהסומא ישמע את ההבדלה מהשליח ציבור שמבדיל בבית הכנסת על הכוס, ויכווין לצאת ידי חובה. (ולא יענה אמנן אחר ברכת בורא מאורי האש, אלא בליבו, משום הפסק). ומי שיש לו כאב עינים, שאינו יכול להסתכל בנר, נראה שיכול לברך בורא מאורי האש, שאע"פ שאינו יכול להסתכל יפה בנר, מ"מ הוא נהנה מהאור שבשטח הבית. (שם עמוד תל"ד, תל"ה).

ט אין מברכים בורא מאורי האש על אור החשמל. (מצד שהזכוכית מפסקת בעד השלהבת, ועוד). ומכל מקום הרגיל במשקפים אין צורך שיסיר משקפיו בעת ברכת בורא מאורי האש, והוא הדין אם הנר נמצא בחדר אחר, והוא רואהו דרך חלון של זכוכית. (שם עמוד תל"ו, תל"ח).

י כשחל פורים במוצאי שבת, יש לברך על הנר קודם קריאת המגילה, ולאחר קריאת המגילה מבדילין על הכוס. (שם עמוד תל"ט, ת"מ).

שהאדם סמוך לנר וקרוב אל הנר, יכול לברך עליו. (וע"ע במש"כ בס"ד בתורת עובדיה עמוד קנ"ה).

ואין צורך לכבות את אור החשמל קודם ברכת מאורי האש, כדי שיהיה נאות לאורו של הנר, שכל שהוא ראוי ליהנות מאורו די בכך. ומיהו בית הכנסת שהוא גדול, חובה קדושה להדליק נרות שעוה לפני ההבדלה, בשטח בית הכנסת, באופן שכל הציבור "יוכלו" ליהנות מאור הנרות. (שם עמוד תל"ב, תל"ח, תל"ט).

ו נר שלא שבת ממלאכת עבירה, אפילו הודלק ע"י גוי, אין מברכים עליו, אבל נר שהודלק לצורך חולה שיש בו סכנה מברכים עליו, ואף בדיעבד מי שבידך על נר שלא שבת ממלאכת עבירה לא יצא. [וצריך לחזור ולברך על נר כשר "בורא מאורי האש", וכן עליו לחזור ולברך ברכת בורא פרי הגפן, (שכיון שבברכת מאורי האש לא יצא, ממילא הוא הפסק בין ברכת בפה"ג לטעימה)]. (שם עמוד תל"ב, תל"ד).

ז נר שהודלק לכבוד ולא להאיר, כגון נר שהודלק לכבוד חתן וכלה, וכן נר שהודלק בבית הכנסת

